

Nr 334.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om uppskov med allmän fastighetstaxering m. m.; given Stockholms slott den 7 november 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om uppskov med allmän fastighetstaxering m. m.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

F ö r s l a g
till
förordning om uppskov med allmän fastighetstaxering m. m.

Härigenom förordnas,

dels att den allmänna fastighetstaxering, som jämlikt bestämmelserna i 2 § 1 mom. taxeringsförordningen och 12 § 1 mom. kommunalskattelagen skall verkställas år 1943, i stället skall äga rum år 1944,

dels ock att vad i 12 § 2 mom. kommunalskattelagen stadgas därom, att nya taxeringsvärden skola åsättas därest under löpande taxeringsperiod fastighets värde genom någon i lagrummet angiven omständighet så minskats eller förhöjts att därav föranledes en minskning eller ökning av taxeringsvärdet med minst en femtedel, skall såvitt angår särskild fastighetstaxering år 1943 äga tillämpning där av dylik omständighet föranledes en minskning eller ökning av taxeringsvärdet med minst en tiondel.

---

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 no-
vember 1941.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför:

Sedan fråga uppkommit om eventuellt uppskov med den allmänna fastighetstaxering som enligt gällande skattelagstiftning skall äga rum år 1943, upprättades inom finansdepartementet en promemoria rörande frågan, dagtecknad den 22 september 1941.

Promemorian var av följande lydelse:

»Enligt 12 § kommunalskattelagen och 2 § 1 mom. taxeringsförordningen skall allmän fastighetstaxering äga rum år 1943. Såsom framgår av skilda stadganden i taxeringsförordningen, särskilt 59 § 1 mom., skall arbetet med denna taxering påbörjas under hösten år 1942. Taxeringens genomförande i enlighet med dessa bestämmelser skulle bl. a. förutsätta antagande av vissa föreskrifter, särskilt rörande skogstaxeringen, vid 1942 års riksdag.

Emellertid har fråga uppkommit, huruvida i nuvarande läge förutsättningar för en allmän fastighetstaxering år 1943 kunna sägas vara för handen. Till grund för taxeringen skola läggas värdena vid taxeringsårets ingång. I verkligheten utövar dock prissättningen under en avsevärd period före taxeringsårets ingång inverkan på taxeringen. Det torde med hänsyn härtill redan nu kunna fastslås, att allvarliga svårigheter att genomföra en allmän fastighetstaxering år 1943 på ett tillfredsställande sätt komme att vara för handen. Fastighetsmarknaden röner för närvarande stark inverkan av rikets avspärrning från ekonomiska förbindelser med utlandet.

Mest påfallande äro måhända förhållandena beträffande skogsfastigheter. I den mån försäljningar av sådana äga rum, påverkas priserna i högsta grad av å ena sidan möjligheterna till tillfälliga förtjänster på ved, å andra sidan svårigheter att finna tillfredsställande avsättning för virke av grövre dimensioner. En avsevärd förskjutning mellan priserna å skogsfastigheter av olika typer är sålunda att räkna med.

Beträffande jordbruksfastighet i allmänhet synes tillgången å salubjudna egendomar ha minskats i förhållande till efterfrågan. Prissättningen å jordbruksegendomar synes för övrigt ha påverkats genom efterfrågan från personer utanför den egentliga jordbruksskassen. Enligt uppgift har prisutvecklingen beträffande jordbruksfastigheter i allmänhet varit mycket ojämn.

I fråga om industrifastigheter är det uppenbart att värdena för dagen — vilka knappast återspeglas å den allmänna fastighetsmarknaden — måste

röna stark påverkan av de olika industriernas framtidsutsikter. För närvarande arbeta vissa industrier under tryckta förhållanden, medan andra förete en stark expansion. Om det framtida värdet å nu gjorda nyanläggningar särskilt för tillverkningar av mera krisbetonade produkter är det i många fall omöjligt att nu döma. Därom vittna bl. a. de många avskrivningsproblem vid beskattningen som för närvarande framträda.

Beträffande bostadsfastigheter torde i regel icke någon starkare värdeförskjutning ha ägt rum trots höjda byggnadskostnader. I detta avseende är dock att märka, att å vissa orter de extraordinära förhållandena skapat en särskilt stark efterfrågan å bostäder, vilken ej uppvägs av motsvarande nybyggnadsverksamhet, ett förhållande som givetvis varit ägnat att påverka fastighetsvärdena.

Det torde kunna antagas att, därest en allmän fastighetstaxering skulle ske med utgångspunkt från nu rådande förhållanden i fråga om fastighetsvärdena, denna skulle genomföras med synnerlig försiktighet och i stort sett innefatta endast mindre jämkningar, eftersom det är omöjligt att förutse förhållandena efter krigets slut. Sådana smärre jämkningar skulle måhända, om det anses behöfligt, kunna ske vid s. k. särskild fastighetstaxering, för vilket ändamål en viss tillfällig uppmjukning av villkoren för omtaxering enligt 12 § 2 mom. kommunalskattelagen skulle kunna ifrågasättas. Därest allmän fastighetstaxering med endast sådana smärre jämkningar skulle företagas, är det sannolikt att en omtaxering inom kort tid efter krigets slut bleve av behovet påkallad.

En allmän fastighetstaxering drager ju stora kostnader och skulle ytterligare belasta taxeringsmyndigheterna under en tid då dessa kunna antagas bliva starkt betungade av andra uppgifter. Om de fördelar som äro att vinna med en allmän fastighetstaxering år 1943 stå i rimligt förhållande till kostnaden för en sådan, torde kunna ifrågasättas.

För taxeringens verkställande i lagstadgad ordning talar givetvis önskvärdheten att ej utan mycket starka skäl frångå en princip som visat sig vara värdefull. Det må emellertid påpekas att tidigare förskjutningar i de allmänna fastighetstaxeringsperioderna förekommit. Sådana taxeringar ha sålunda hållits, bl. a., åren 1918, 1922 och 1928, en förkortning alltså av den förra perioden med ett år till följd av de efter världskriget ändrade förhållandena, och en förlängning av den senare perioden med ett år i avvaktan på antagande av ändrade grunder rörande den kommunala beskattningen. Att frågan om en kommunalskattereform även nu är aktuell, må i detta sammanhang omnämnas.

Över promemorian ha efter remiss yttranden avgivits av *överståthållarämbetet och samtliga länsstyrelser, kammarrätten, statskontoret, riksräkenskapsverket, statistiska centralbyrån, domänstyrelsen, kommunalskatteberedningen, sakkunniga för värdestegringskatt, svenska stadsförbundet, svenska länskommunernas förbund, svenska landstingsförbundet, svenska bankföreningen och svenska sparbanksföreningen.*

Förslaget om uppskov med nästa allmänna fastighetstaxering har tillstyrkts eller i huvudsak lämnats utan erinran av samtliga hörda myndigheter och korporationer utom *länsstyrelserna i Södermanlands och Blekinge län samt statistiska centralbyrån.* I några av yttrandena har viss tvekan uttalats, medan i andra yttranden göres gällande att ett uppskov vore ofrånkomligt. Inom styrelsen för *svenska landstingsförbundet* ha två ledamöter anmält avvikande mening och ansett att tillräckligt bärande skäl för uppskov icke föreläge.

Beträffande den i promemorian berörda frågan om en viss tillfällig uppmjukning av villkoren för omtaxering under löpande taxeringsperiod enligt 12 § 2 mom. kommunalskattelagen ha uttalanden gjorts i åtskilliga yttranden. *Sju länsstyrelser* och *statistiska centralbyrån* ha sålunda ansett dylika åtgärder mindre lämpliga, i huvudsak på den grund att ojämnhet skulle kunna befaras bliva en följd därav. *Fem länsstyrelser* samt *kammarrätten* och *riksräkenskapsverket* så ock *svenska stadsförbundet* samt *svenska sparbanksföreningen* ha jämväl särskilt uttalat sig i frågan och givit sin anslutning till tanken på åtgärder av ifrågasatt slag.

Ur yttrandena må återgivas följande.

Länsstyrelsen i *Östergötlands län* yttrar:

Beträffande jordbruksfastigheter utan skog eller med ringa skogstillgång torde inom länet prisrörelserna under de senaste åren ha varit jämförelsevis obetydliga och icke sådana att någon avgjord tendens kan fastslås. I fråga om skogsfastigheter äro av kända skäl fluktuationerna större och värdena för närvarande allt annat än stabila.

Vidkommande annan fastighet synas värdena å den sista tiden nybebyggda fastigheter uppåtgående. I övrigt kunna prisrörelserna betecknas som måttliga och oenhetliga.

Som förhållandena för närvarande gestalta sig, är det endast med hänsyn till skogsfastigheterna som länsstyrelsen hyser någon tvekan om lämpligheten av att låta nu gällande taxeringsvärden äga bestånd utöver löpande period. Då det emellertid ej synes osannolikt att vid en allmän omtaxering år 1942—1943 skulle framkomma värden, som redan ett år senare komme att erfordra ny justering, synas betänkligheterna mot ett uppskov böra få vika, helst om genom en tillfällig uppmjukning av villkoren för omtaxering enligt 12 § 2 mom. kommunalskattelagen möjlighet kunde skapas att vid särskild fastighetstaxering taga hänsyn till fall, där starka skäl för ändring föreläge.

Länsstyrelsen i *Kronobergs län* uttalar följande:

Såväl i fråga om jordbruksfastigheter — ej minst skogbärande sådana — som ock i fråga om olika fastigheter av annan fastighets natur skulle en taxering 1942/1943 med hänsyn till värdena den 1 januari 1943 säkerligen komma att erbjuda stora vanskligheter och giva ett mindre gott resultat. De rådande tidsförhållanden, varom i promemorian erinras, skapa ingalunda gynnsamma förutsättningar för en allmän fastighetstaxering 1942/1943, varigenom skulle fastställas taxeringsvärdena för tiden till och med år 1947.

I promemorian erinras även om att en allmän fastighetstaxering skulle under en tid, då taxeringsmyndigheterna kunna antagas bliva starkt betungade av andra uppgifter, ytterligare belasta dessa myndigheter. Detta förhållande vill länsstyrelsen framhålla såsom mycket beaktansvärt, helst med hänsyn till de förut berörda särskilda svårigheter, som i nuvarande läge skulle vara att övervinna.

I detta sammanhang förtjänar att nämnas ett förhållande i vad särskilt angår *Kronobergs län*.

För detta län — måhända även för flera — saknas nämligen för fastighetstaxeringen användbar karta. Denna brist skulle, enligt vad som tidigare ställts i utsikt om tiden för upprättande av ekonomisk karta för länet, kunna hinna avhjälpas, därest 1943 års allmänna fastighetstaxering uppskjutes, till stort gagn för taxeringens utförande och säkra resultat.

Länsstyrelsen tvekar sålunda icke att förorda ett uppskov med den allmänna fastighetstaxeringen, och det synes knappast härför behöfligt att, så-

som i promemorian ifrågasatts, uppmjuka villkoren enligt 12 § 2 mom. kommunalskattelagen för omtaxering.

Länsstyrelsen i *Gotlands län* har som skäl för sin tillstyrkan av förslaget bl. a. framhållit följande:

Med hänsyn till den inträdda prisstegringen å snart sagt alla jordbruksprodukter och skog torde man kunna taga för givet, att en allmän fastighetstaxering år 1943 kommer att medföra en avsevärd förhöjning ifråga om fastighetstaxeringsvärdena. Ehuru väl en dylik höjning kan ur taxeringssynpunkt anses önskvärd, kan den ur allmän ekonomisk synpunkt befaras få betänkliga följder genom att bidra till ökad inflation och direkt motverka ansträngningarna till motande av denna fara.

Länsstyrelsen i *Blekinge län* yttrar:

Genom föreslagna jämkningar av taxeringsvärdena vid s. k. särskild fastighetstaxering skulle visserligen olägenheterna av ifrågasatt uppskov med fastighetstaxeringen kunna avhjälpas i de fall, där värdena på grund av någon angiven särskild omständighet förändrats, men i övriga fall torde vissa olägenheter alltjämt komma att kvarstå för många fastighetsägare. En jämkning av taxeringsvärdena med anledning av i sistnämnda hänseenden inträffade förändringar av fastigheternas allmänna saluvärden bör i varje fall ej ifrågakomma, då en sådan omtaxering i särskilda fall icke kan ske utan äventyrande av en likformig taxering. Beträffande den nyare bebyggelsen under taxeringsperioden framträda vissa olägenheter med hänsyn till fastighetskrediten särskilt å moderna hyresfastigheter, enär de nuvarande byggnadsvärdena och saluvärdena i regel kunna anses överstiga de värden, vartill fastigheter av närmast jämförlig beskaffenhet taxerades år 1938.

En generell höjning av de vid 1938 års allmänna fastighetstaxering åsatta värdena kan i vissa fall enligt länsstyrelsens uppfattning ifrågasättas. Länsstyrelsen har därvid icke förbisett, att de under senaste åren inträffade förändringarna på fastighetsmarknaden i detta län varit av allenast ringa omfattning, eller att de förändringar i det tidigare väl stabiliserade ränteläget, som inträffat under nästföregående och innevarande år, i och för sig skulle leda till motsatt resultat. Med hänsyn härtill samt ovissheten om den närmaste prisutvecklingen synes dock i stort sett endast smärre förändringar i värdena kunna ifrågakomma.

Med stöd av vad ovan anförts och då några särskilda omständigheter, som böra föranleda uppskov med den allmänna fastighetstaxeringen här i länet, under det nu pågående stormaktskriget icke förekommit, anser länsstyrelsen för sin del tillräckliga skäl icke föreligga för beslut om uppskov med taxeringens genomförande.

Av länsstyrelsen i *Kristianstads län* har åberopats, bland annat, ett yttrande från förvaltningsutskottet i länets hushållningssällskap, däri anföres följande:

Läget på fastighetsmarknaden är synnerligen osäkert för närvarande. Spekulationsköp gör sig mera gällande nu och åstadkommer en konstlad värdestegring. Den därigenom uppkommande situationen kan begagnas till sådana höjningar av taxeringsvärdena, som ej komma att stå sig längre fram.

En ökning av taxeringsvärdena medför i många fall motsvarande högre belåning av jordbruksfastigheterna åtminstone i de fall där man behöver begagna sig av högsta möjliga lånerätt. Om taxeringsvärdet sättes så högt på grund av konjunkturerna att det måste åter sänkas vid lågkonjunktur, kan en uppsägning av lån på grund av minskad lånerätt förorsaka svåra ekono-

miska bekymmer för låntagaren. Ur denna synpunkt är ett uppskov med fastighetstaxeringen välbetänkt. Dylik taxering bör endast ske under lugna förhållanden.

Statsmakernas allmänna strävan att bibehålla kontrollen över prisstegringen och upprätthålla den svenska kronans värde och köpkraft utgör ytterligare ett skäl för att ej nu från statens sida vidtaga åtgärder, som kunna leda till värdestegringar å fastigheter.

Av anförda skäl vill utskottet därför tillstyrka uppskov med fastighetstaxeringen, tills mera lugna förhållanden inträtt.

Länsstyrelsen i *Malmöhus län* yttrar följande:

Då fastighetstaxeringen utgör grund för utskyldernas fördelning mellan olika skattedragare, bör enligt länsstyrelsens förmenande endast synnerligen tvingande skäl föranleda ett förlängande av den fastställda tidsintervallen mellan taxeringarna. Det råder inget tvivel om, att för detta läns vidkommande en nu företagen fastighetstaxering skulle vad landsbygden beträffar medföra en ganska omfattande förskjutning av skattebördan. Priserna å jordbruksfastigheter hava nämligen på grund av det för denna näring förbättrade konjunkturläget stegrats rätt avsevärt och kommer säkerligen, under förutsättning av normala skördeutfall, att inom den närmaste tiden ytterligare stegras. Det är knappast antagligt att spekulanter utanför den egentliga jordbrukareklassen i någon nämnvärd mån bidragit härtill. Ävenledes torde skogsegendomar, vilka dock endast i begränsad omfattning förekomma inom länet, hava undergått en icke oväsentlig prisförhöjning. Värdet av annan fastighet torde däremot hava undergått allenast obetydlig förändring, trots att byggnadsverksamheten i avseende å bostadshus i stort sett stagnerat. Ehuru det är här ovidkommande vill länsstyrelsen dock hava framhållit att denna stagnation till icke oväsentlig del har sin grund däri, att tillfredsställande belåning svårigen går att ordna med taxeringsvärden baserade på 1938 års prisläge.

Då det är omöjligt att överblicka den framtida utvecklingen och stöd knappast finnes för det antagande att priskurvan inom kortare tid skulle stabilisera sig, finnes enligt länsstyrelsens förmenande icke tillräckligt skäl för ett uppskjutande av fastighetstaxeringen.

Då länsstyrelsen ändock vill ifrågasätta ett uppskov med vidtagande av åtgärder i angivet syfte är det under åberopande av ett skäl, som långt ifrån kan anses bärande, men som dock måste tillmätas viss betydelse, nämligen svårigheten att med nuvarande anhopning av arbete å landskontoren kunna på ett nöjaktigt sätt genomföra uppgiften. Sett ur nu angiven synpunkt anser sig länsstyrelsen, ehuru icke utan stor tvekan, böra tillstyrka ett kortare uppskov med närmast förestående allmänna fastighetstaxering.

Däremot vill länsstyrelsen på det bestämdaste avråda från någon provisorisk så kallad särskild fastighetstaxering, vilken med sannolikhet allenast skulle leda till en svårreparerbar villervalla i värdesättningarna.

Länsstyrelsen i *Göteborgs och Bohus län* uttalar bl. a. följande:

Vad bostadsfastigheter angår föranleda för närvarande de efter krigsutbrottet stegrade byggnadskostnaderna — ökningen lär överstiga 20 procent — visserligen till svårigheter för vederbörande när fråga gäller att placera in-teckningslån inom den marginal av taxeringsvärdet, som hittills brukat anses belåningsbar vid olika kreditinstitut. Men önskemålet om större belåningsmöjligheter kan icke med säkerhet påräknas bliva tillgodosett genom en allmän fastighetstaxering 1942—43. Promemorians uttalanden om att en sådan

taxering kan antagas komma att »genomföras med synnerlig försiktighet och i stort sett innefatta endast mindre jämkningar, eftersom det är omöjligt att förutse förhållandena efter krigets slut» synes riktigt ange den begränsade betydelse, som en dylik allmän omtaxering nu kan väntas få. Om den enskilde fastighetsägarens intresse att kunna öka belåningsmarginalen skall kunna tillgodoseas, torde detta nog förutsätta andra åtgärder än en ny allmän fastighetstaxering.

Länsstyrelsen i *Älvsborgs län* yttrar:

I promemorian hava vidrörts vissa med det nu rådande allmänna läget sammanhängande förhållanden på fastighetsmarknaden, vilka starkt tala för ett uppskov med den allmänna fastighetstaxering, som författningsenligt skall påbörjas under hösten år 1942. Vad i sådant avseende anföres beträffande såväl jordbruks- och skogsfastigheter som industri- och bostadsfastigheter synes länsstyrelsen riktigt och har även vid samtal med flera taxeringsmän i länet vunnit deras instämmande. En icke minst på jordbruks- och skogstaxeringens område synnerligen kunnig och erfaren taxeringsnämndsordförande samt mångårig ledamot av länets prövningsnämnd har på länsstyrelsens begäran avgivit yttrande i ärendet i form av bilagda promemoria.¹ Vad i denna promemoria anföres kan länsstyrelsen helt biträda.

I nämnda yttrande har även vidrörts taxeringsnämndernas och landskontorens nuvarande arbetsbelastning. Länsstyrelsen vill därutöver framhålla, att svårigheterna att med kvalificerade krafter rekrytera kåren av taxeringsnämndsordförande i länet betydligt ökats under de senaste åren, varjämte förmärkts tendenser även hos yngre taxeringsnämndsordförande att vilja lämna sina uppdrag, detta såsom följd av de allt mera ökade och krävande taxeringsgöromålen, till vilka nu kommit ytterligare uppgifter i samband med krigskonjunktur- och omsättningsbeskattningarna. Bristen på kvalificerade krafter har också medfört, att samma personer, som handhava de årliga taxeringarna, jämväl i stort sett måste anlitas för de allmänna fastighetstaxeringarna. Skulle nu en sådan fastighetstaxering anordnas innan de tillfälliga kristidsskatterna avvecklats eller åtminstone innan omfattningen av och kraven på taxeringsnämndsordförandenas medverkan vid kristidsbeskattningen kunna överblickas, är fara värt, att svårigheter uppstå att vinna ett erforderligt antal tillräckligt kvalificerade taxeringsmän för medverkan vid en allmän fastighetstaxering så tidigt som 1942. För länsstyrelsens eget vidkommande kräver en allmän fastighetstaxering åtskilliga förberedande åtgärder, såsom undersökningar av köpeskillingarnas förhållande till taxeringsvärdena under senast förflutna taxeringsperiod, beräkningar för fastställande av s. k. enhetsvärden å mark av olika beskaffenhet samt diverse utredningar i och för taxering av skogsmark och växande skog. Dessa förarbeten måste huvudsakligen anförtros åt landskontorens mera kvalificerade befattningshavare samt vid en tidpunkt, då dessa äro strängt upptagna icke endast med förberedelser för den ordinarie prövningsnämnden utan även med förarbeten till krigskonjunkturbeskattningen, vilken i sin nuvarande form ställer ojämförligt mycket större krav på den förberedande utredningen än motsvarande beskattning under förra världskriget. En allmän fastighetstaxering under sådana förhållanden skulle otvivelaktigt medföra en splittring av arbetet å landskontoren till men för taxeringsresultatet i dess helhet.

På grund av vad sålunda anförts får länsstyrelsen bestämt förorda ett uppskov med den allmänna fastighetstaxering, som enligt nu gällande bestämmelser skall påbörjas hösten 1942.

¹ Ej intagen i denna proposition.

Länsstyrelsen i *Västmanlands län* har uttalat sig på följande sätt:

Ehuru, dess bättre, någon direkt jämförelse icke kan eller bör göras mellan förhållandena å fastighetsmarknaden nu och vid tiden för 1918 års allmänna fastighetstaxering, skulle det dock även nu gälla att under en tid, då alla värden äro så labila, som de väl måste bliva under en världskris, verkställa en omprövning, gällande åtskilliga år framåt, av värdena å all landets fasta egendom.

Att särdeles starka för att icke säga tvingande skäl måste föreligga för igångsättande under rådande förhållanden av en allmän fastighetstaxering, därom synes ej böra råda mer än en mening, särskilt bland dem, som hava i minnet de vanskligheter av skilda slag, med vilka man hade att kämpa under 1918 års motsvarande förrättningar.

Och länsstyrelsen tvekar icke att såsom sin mening uttala, att sådana tvingande omständigheter nu icke synas förefinnas, i allt fall icke vad detta län beträffar.

Såvitt länsstyrelsen kunnat utröna hava icke priserna på fastighetsmarknaden, om man bortser från enstaka fall av icke-normal typ, stegrats i sådan grad, att de, vare sig ur allmän eller enskild synpunkt sett, få anses belinga allmän omvärdering av fastighet, detta så mycket mindre, som antalet köpfall hållit sig inom relativt snäva gränser, vartill väl, såsom även i promemorian framhålles, bidragit det förhållande, att utbudet icke motsvarat efterfrågan.

Det i promemorian uttalade tvivelsmålet om, huruvida de fördelar, som kunde vara att vinna med en allmän fastighetstaxering år 1943, skulle stå i rimlig proportion till kostnaden för en sådan taxering, vill länsstyrelsen alltså understryka liksom länsstyrelsen med styrka vill uttala, att den antydda vådan av att inom ramen av nu gällande taxeringsorganisation under för denna nu rådande förhållanden ytterligare betunga taxeringsmyndigheterna är blott alltför påtaglig.

Liksom länsstyrelsen alltså förordar uppskov med den allmänna fastighetstaxering, som enligt gällande grunder skulle äga rum år 1943, vill länsstyrelsen även förklara, att länsstyrelsen icke kan giva sin anslutning till den i promemorian framkastade tanken att smärre jämkningar av värden, som kunde anses behövligen, möjligen skulle kunna genomföras vid s. k. särskild fastighetstaxering.

Det måste nämligen befaras, att, med huru lätt hand än omredigering av villkoren för omtaxering enligt 12 § 2 mom. kommunalskattelagen verkställdes, antalet fall, då vederbörande komme att påyrka jämkningar, bleve av den storleksordning, att den ordinarie taxeringsapparaten, som ju här komme ifråga, icke skulle mäka att bemästra dem.

Länsstyrelsen i *Västerbottens län* uttalar följande:

För att få frågan närmare belyst har länsstyrelsen hänvänt sig till ett antal personer inom länet, som kunna antagas äga erfarenhet på de områden, som här beröras, med begäran om ett uttalande rörande det ifrågasatta uppskovet. I så gott som samtliga svar har framhållits lämpligheten av att uppskjuta taxeringen.

Beträffande skogsfastigheter har bland annat anförts, att vissa industrier, som hämtade sin råvara ur skogen — såväl sågverksindustrien som sulfat- och slipmassaindustrien, vilka tillhöra huvudindustrierna i länet — nu arbetade under ytterst ogynnsamma förhållanden, medan vedproduktionen blomstrade som aldrig förr, och att ett sådant affärsläge ofrånkomligt måste förrycka prissättningen av skogens avkastning. En förskjutning i prisulveck-

lingen till förmån för fastigheter med säljbar vedskog hade sannolikt ägt rum. Men fråga vore huru varaktigt detta nya förhållande kunde tänkas bli. Skulle ett jämförelsevis snabbt slut på kriget medföra omedelbar tillgång på billigt fossilt bränsle, komme givetvis vedskogsfastigheternas värde att hastigt åter sjunka. Om däremot på grund av valutasvårigheter eller dylikt importen av bränsle icke så snart komme i gång, kunde möjligen det nya värdeförhållandet bliva bestående under ganska lång tid och syntes då böra komma till uttryck i form av ändrade taxeringsvärden.

I fråga om jordbruksfastigheter i allmänhet har uttalats, att tillgången å salubjudna egendomar minskats i förhållande till efterfrågan och att viss ökning av jordbruksfastigheternas värde till följd därav kunde antagas hava ägt rum. Vid fortsatt handelsavspärrning under ett eller annat år torde fastigheternas värde stiga än mera. Om däremot handelsvägarna skulle öppnas, bortföle anledningarna till nu rådande benägenhet att lita till jordbruket som arbets- och försörjningstillgång, och lönsamheten av jordbruksdriften bleve i huvudsak avgörande för fastighetsvärdena. Dessa värden torde då åter sjunka något och stabiliseras på en nivå, som bleve betingad av det prisregleringsstöd som i fortsättningen komme att givas jordbruket.

För ovan berörda industrier vore framtidsutsikterna mörka. Ett antal dylika industrier hade redan måst nedlägga sin rörelse eller lägga om densamma, och förlusten av de utländska marknaderna komme med säkerhet att tvinga till ytterligare nedläggelse av fabriker, verk och inrättningar.

Beträffande bostadsfastigheter i städerna synas några extra-ordinära förhållanden icke hava framträtt, som i högre grad påverkat fastighetsvärdena. På länets landsbygd däremot torde en starkare värdeförskjutning hava ägt rum, dels på grund av höjda byggnadskostnader och dels genom den förbättring av gamla fastigheter, som tack vare statens bostadsförbättringsbidrag kunnat ske i betydande omfattning.

Sistnämnda förhållande har även anförts som skäl mot ett uppskov med den allmänna fastighetstaxeringen. Därvid har framhållits, bland annat, att de värdeförändringar, som skett å bostadsfastigheterna, vore så betydande, att de senast åsatta taxeringsvärdena i många fall vore otillfredsställande.

För egen del anser länsstyrelsen, att övervägande skäl tala för uppskov med taxeringen. Svårigheterna att bedöma såväl nuvärdet som i ännu högre grad framtidsvärdet å fastigheter av skilda slag äro så stora, att taxeringsmyndigheterna tvingas till den största försiktighet vid ändring av de gällande taxeringsvärdena. Blir fastighetstaxeringen endast ett institut för smärre jämkningar, måste arbetet och kostnaderna för denna åtgärd anses alltför stora i förhållande till den nytta, som följer av arbetet.

Såsom i departementspromemorian framhållits skulle också den allmänna fastighetstaxeringen år 1943 med början redan under hösten 1942 komma att ytterligare belasta taxeringsmyndigheterna under en tid, då dessa kunna antagas bliva starkt betungade av andra uppgifter. Ett uppskjutande av denna taxering anser länsstyrelsen därför ändamålsenligt. Länsstyrelsen ansluter sig också till den i promemorian framförda tanken på en tillfällig uppmjukning av villkoren för omtaxering enligt 12 § 2 mom. kommunal-skattelagen så att behövligen smärre jämkningar i taxeringsvärdena eller justeringar av uppenbart oriktiga värden kunna vidtagas.

Kammarrätten yttrar:

Riktigheten av den i promemorian uttalade uppfattningen, att det under nuvarande, av kriget påverkade förhållanden skulle bliva mycket vanskligt att på ett tillfredsställande sätt fastställa taxeringsvärden med giltighet för en period av fem år framåt, lärer knappast kunna jävas. Den tillförlitlighet,

som dylika för en så avsevärd tidrymd bestämda taxeringsvärden böra äga, betingar, att de åsättas under ett läge av i ekonomiskt hänseende mera stabil natur än det som nu råder. Berörda omständighet betraktad icke minst ur synpunkten av de med en allmän fastighetstaxering förenade kostnaderna utgör uppenbarligen ett starkt skäl för det ifrågasatta uppskovet. I samma riktning pekar det i promemorian jämväl antydda förhållandet, att de tjänstemän och andra personer, vilka vanligen pläga få sig anförtrott arbetet med taxering, under den tid, den allmänna fastighetstaxeringen skulle pågå, kunna väntas bliva i så hög grad betungade med andra taxeringsåligganden, att det med fog kan ifrågasättas, om de överhuvud kunna anses i stånd att ägna fastighetstaxeringsarbetet nödig omsorg.

Å andra sidan är det tydligt att ett sådant uppskov som det här ifrågasatta skulle vara förenat med ganska avsevärda olägenheter.

Frånsett den omständigheten att såväl enskilda skattskyldiga som kommuner i allmänhet måste sägas hava ett berättigat intresse att få taxeringsvärdena omprövade efter de i kommunalskattelagen förutsatta fem åren kan under nuvarande situation en utsträckning av giltighetstiden för taxeringsvärdena antagas i många fall — såsom exempelvis i fråga om sådana industrifastigheter, vilkas taxeringsvärden på grund av företagens genom kriget hämmade eller ointetgjorda drift för närvarande sakna reellt underlag — komma att te sig som en särskilt obillig åtgärd. Vidare skulle ett uppskov med den allmänna fastighetstaxeringen tänkas kunna bidra till ett hindrande av bostadsproduktionen därigenom att en taxering av nyuppförda hus år 1943 skulle komma att ske efter en lägre värdenorm än som blivit fallet, därest en allmän fastighetstaxering ägt rum under sagda år.

Då i promemorian framhålles, att svårigheterna för att på ett tillfredsställande sätt genomföra en allmän fastighetstaxering år 1943 äro mest påfallande beträffande skogsfastigheter, må det tillåtas kammarrätten att härtill göra följande erinringar.

På grund av olikheten i metoderna för värderingen av skogsfastigheter och andra fastigheter är det blott förstnämnda slag av fastigheter, vilkas taxeringsvärden äro ofrånkomligt beroende av prisbildningen under flera föregående år (för innevarande fastighetstaxeringsperiod är medeltalet av rotvärdena åren 1932—1936 av utslagsgivande betydelse). Beträffande sådana fastigheter inträffar alltså det fallet, att vid den nytaxering, som efter något års uppskov kan komma att fastställas, den tidrymd, som blir normgivande för värderingen, kommer att, därest bestämmelser om rotvärden motsvarande de för innevarande taxeringsperiod gällande meddelas, omfatta ytterligare år med onormala värdeförhållanden. En nytaxering 1944 skulle alltså under angiven förutsättning komma att bygga på rotvärdena under perioden 1938—1942. Det vore ju raka motsatsen mot vad man med ett uppskov med fastighetstaxeringen vill vinna. Å andra sidan kan sägas, att ett uppskov med fastighetstaxeringen bereder möjlighet till övervägande av åtgärder, varigenom olägenheterna av att bygga taxeringen å rotvärden under för densamma mindre lämpliga år elimineras.

I detta sammanhang hör kanske dessutom erinras om att det föreligger ett förslag om instruktion för värdering av skogsmark och växande skog vid allmän fastighetstaxering efter grunder, som väsentligt avvika från de nu gällande, och att detta förslag för yttrande jämväl överlämnats till kammarrätten. Utan att i detta sammanhang taga ställning till berörda förslag anser sig kammarrätten böra framhålla, att ett uppskov med fastighetstaxeringen skulle lämna möjlighet öppen, att om så befunnes nödigt eller lämpligt verkställa en provtaxering av begränsad omfattning för utprovande av de nya metoderna.

På grund av den särskilt nu utpräglade ovissheten om den ekonomiska utvecklingen torde det vara synnerligen svårt att intaga en deciderad ställning till den väckta frågan, men synas dock förhållandena vara sådana, att kammarrätten icke anser sig böra avstyrka ett eventuellt förslag om uppskov, därvid kammarrätten förutsätter, att det icke för närvarande ifrågasättes att uppskjuta den allmänna fastighetstaxeringen på längre tid än ett år.

I promemorian har antytts, att det för avhjälpande i någon mån av de med ett uppskov förenade nackdelarna skulle befinnas ändamålsenligt att något uppmjuka villkoren för omtaxering enligt 12 § 2 mom. kommunalskattelagen. Dylika åtgärder i samband med ett uppskov synas hava fog för sig. Närmast får det antagas kunna bli va fråga om att minska den för omtaxering i vissa fall förutsatta förändringen i en fastighets värde från en femtedel till exempelvis en tiondedel av taxeringsvärdet. En annan åtgärd i berörda syfte vore ju att jämka på själva värderingsgrunderna vid taxeringen. Detta torde kanske dock vara ett förfarande med alltför vittgående och svårbestämbara följder. Huruvida så emellertid skulle kunna ske beträffande förutnämnda nyuppförda bostadsfastigheter, vore kanske en sak värd att tagas i övervägande, liksom även frågan om omtaxering av vissa industrifastigheter.

Statistiska centralbyrån uttalar:

I promemorian erinras om gällande bestämmelser, enligt vilka allmän fastighetstaxering skall äga rum år 1943 samt arbetet med denna taxering påbörjas under hösten 1942. Det ifrågasatta uppskovets långvarighet har icke direkt angivits, men det framgår av promemorian, att man tänkt sig, att förutsättningar för nästa allmänna fastighetstaxering på det hela taget skulle kunna föreligga, först när den pågående krisen övervunnits och normala förhållanden åter inträtt på fastighetsmarknaden. Man har, synes det, räknat med, att sådana förhållanden vore att emotse, sedan någon tid förflutit efter krigets slut.

Beträffande det i promemorian anförda huvudmotivet till en eventuell förlängning av löpande fastighetstaxeringsperiod, nämligen rådande osäkerhet på fastighetsmarknaden, får statistiska centralbyrån till en början åberopa en av ämbetsverket den 4 oktober 1941 till Konungen överlämnad statistisk utredning rörande förhållandet mellan saluvärden och taxeringsvärden för jordbruksfastigheter inom riket.

I den remitterade promemorian har omnämnts en uppgift, enligt vilken prisutvecklingen beträffande jordbruksfastigheter i allmänhet varit mycket ojämn. Vidare syntes enligt promemorian tillgången å salubjudna dylika fastigheter ha minskats i förhållande till efterfrågan, och prissättningen syntes ha påverkats genom efterfrågan från personer utanför den egentliga jordbrukarklassen.

Omfattningen av det till grund för centralbyråns nyssnämnda utredning liggande primärmaterialet häntyder, såsom i utredningen närmare angivits, på en viss minskning i omsättningen på salumarknaden för jordbruksfastigheter under perioden 1938—³⁰/₆ 1941 i jämförelse med perioden 1934—³⁰/₆ 1937. En sådan minskning kan tänkas vara en följd av nedgång i antalet salubjudna egendomar. Huruvida och i vad mån å andra sidan efterfrågan ökats därigenom att andra än jordbrukare i större utsträckning än vanligt åstundat att köpa jordbruksegendomar samt i vad mån prissättningen må ha rönt inflytande av nu berörda faktorer, har centralbyrån icke möjlighet att bedöma.

Uppgiften att prisutvecklingen varit ojämn kan icke sägas vara vederlagd genom resultaten av utredningen om saluvärdenas förhållande till taxeringsvärdena, men dessa resultat ge dock vid handen, att ojämnheten på det hela

taget icke varit större under tiden 1938—³⁰/₆ 1941 än under tiden 1934—³⁰/₆ 1937, om man ser på utvecklingen från delperiod till delperiod, samt att olikheten länen emellan varit mindre under tiden 1938—³⁰/₆ 1941 än under tiden 1934—³⁰/₆ 1937.

Mest påfallande vore enligt promemorian kristidsförhållandena beträffande skogsfastigheter. I den mån försäljningen av sådana ägde rum, påverkades priserna i högsta grad av möjligheterna till tillfälliga förtjänster på ved, å ena sidan, samt svårigheter att finna tillfredsställande avsättning för virke av grövre dimensioner, å andra sidan. En avsevärd förskjutning mellan priserna å skogsfastigheter av olika typer vore sålunda att räkna med.

Det statistiska primärmaterial, varöver statistiska centralbyrån förfogar, innehåller intet, som kan tjäna till ledning för bedömande av, huruvida en sådan förskjutning, varom nyss nämnts, redan ägt rum eller är att emotse. Däremot visar den särskilda utredningen angående jordbruksfastigheters saluvärden och taxeringsvärden oförtydligt, att överpriset i förhållande till taxeringsvärden är större för skogsfastigheter i allmänhet än för andra fastigheter. Detta är emellertid icke speciellt utmärkande för den senaste tiden; förhållandena voro härutinnan likartade under tiden 1934—³⁰/₆ 1937.

I fråga om industrifastigheter yttras i promemorian, att det vore uppenbart, att värdena för dagen — vilka knappast återspeglades å den allmänna fastighetsmarknaden — måste röna stark påverkan av de olika industriernas framtidsutsikter. Att dessa med hänsyn till rådande förhållanden i många fall te sig ovissa, finner centralbyrån sannolikt.

Någon starkare förskjutning i bostadsfastigheternas värden skulle trots höjda byggnadskostnader i regel icke ha ägt rum.

Av vad härförut anförts torde framgå, att osäkerheten på fastighetsmarknaden åtminstone vad angår jordbruksfastigheter hittills under krisen icke varit särskilt stor. Att härav draga slutsatser beträffande framtiden är emellertid ytterst vanskligt för att icke säga omöjligt. Centralbyrån finner för sin del icke tillräcklig grund för annat uttalande än att förhållandena på fastighetsmarknaden under tiden 1938—³⁰/₆ 1941 i och för sig icke utgöra skäl för uppskov med genomförande av allmän fastighetstaxering.

Såsom en anledning att år 1943 verkställa allmän fastighetstaxering kan anföras det förhållandet att saluvärdet i förhållande till taxeringsvärdet beträffande jordbruksfastigheter, enligt centralbyråns förenämnda utredning, stegrats kraftigt från år 1938, då senaste allmänna fastighetstaxering företogs. Enligt centralbyråns förenämnda utredning var sålunda överprisprocenten för fastigheter, försålda åren 1938 och 1939, första och andra halvåret 1940, samt första halvåret 1941 respektive 14.4, 21.8, 29.0, 24.4 och 32.5 %. Denna stegring motsvaras av en höjning av prisnivån i och för sig; priserna ha sedan senaste allmänna fastighetstaxering stigit med omkring 16 %, d. v. s. lika mycket som under tiden från år 1934 till och med första halvåret 1937. För skogsfastigheter, d. v. s. fastigheter vilkas taxeringsvärde till mer än 25 % utgjorts av skogsmark- och skogsvärde, var prisstegringen i förhållande till 1938 års salupris 13.1 % (för Norrland, Kopparbergs och Värmlands län, tagna över ett, 15.8 % och för övriga delar av riket 13.1 %); för övriga fastigheter äro motsvarande tal 17.4, 11.7 och 17.7 %. — En riktig taxering av fastigheterna har måhända sin största betydelse för det kommunala skatteväsendet, enär repartitionen av de kommunala skatterna i stor utsträckning torde påverkas av fastigheternas taxeringsvärden. Det torde vidare vara av vikt, att det allmänna sättes i tillfälle utnyttja den ökning i skattekraften, som en höjning av fastigheternas saluvärden innebär. Härvid bör ock märkas, att ökningen i saluvärdena under perioden 1938—³⁰/₆ 1941, såsom framgår av en jämförelse med motsvarande ökning under perioden 1934—³⁰/₆ 1937, dock

icke varit så stor, att en därefter lämpad måttlig höjning av taxeringsvärdena finge anses motverka strävandena att förhindra eller åtminstone begränsa en försämring av penningvärdet. — Det synes centralbyrån ur ovan angivna synpunkter vara förenat med olägenhet, att medelst uppskov med nästa allmänna fastighetstaxering fördröja den anpassning av taxeringsvärdena efter saluvärdena som enligt vad här anförts torde få anses påkallad.

Att låta av förändringar i taxeringsgrunderna påkallade jämkningar i taxeringsvärdena ske vid de s. k. särskilda fastighetstaxeringarna, skulle kunna medföra den olägenheten, att arbetet med dessa taxeringar komme att få alltför stor omfattning och draga opåräknat stora kostnader. Anordningen kunde ock, vill det synas, medföra en ur rättvisans synpunkt icke önskvärd försämring i avseende på enhetligheten vid taxeringen. Nämnas må tillika, att en sådan försämring skulle menligt inverka på möjligheten att beräkna fluktuationerna i fastighetspriserna under en viss tid, enär grunden för dessa beräkningar skulle om icke helt undanryckas så dock väsentligt försvagas.

Till följd av sammanhanget mellan de regelmässigt vart femte år återkommande allmänna jordbruksräkningarna samt de allmänna fastighetstaxeringarna, torde ett uppskov med nästa allmänna fastighetstaxering böra medföra ett motsvarande uppskov med nästa allmänna jordbruksräkning. Hänsynen till behovet av regelbundna jordbruksräkningar kan visserligen icke betraktas som en avgörande faktor vid bestämmandet av den lämpliga tidpunkten för nästa allmänna fastighetstaxering, men centralbyrån anser sig dock böra framhålla, att ett uppskov på obestämd tid med denna taxering skulle innebära en olägenhet i betraktande av den betydelse de allmänna jordbruksräkningarna, icke minst i nuvarande krisläge, ha såsom bidrag till kännedomen om landets försörjningsförhållanden.

Kommunalskatteberedningen yttrar:

Med hänsyn till de förslag, beredningen har under övervägande, finner beredningen icke något att erinra mot ett uppskov med fastighetstaxeringen, på sätt uti promemorian ifrågasatts, varjämte beredningen finner de i promemorian anförda skälen väl motivera ett sådant uppskov.

Sakkunniga för värdestegringskatt ha gjort följande uttalande:

I det förslag till förordning om värdestegringskatt å fastigheter, som de sakkunniga till fullgörande av sitt uppdrag ha under utarbetande, förutsattes taxering till fastighetsskatt enligt kommunalskattelagen bliva grundläggande för värdestegringskatten. Principiellt framstår det som en grundförutsättning för den planerade värdestegringskatten, att de allmänna fastighetstaxeringarna, såsom i kommunalskattelagen stadgas, återkomma med jämna mellanrum. En förskjutning på ett år av en allmän fastighetstaxering skulle visserligen kunna försena tidpunkten för skattens införande — de sakkunniga ha planerat att kunna framlägga sitt förslag innevarande år — men torde måhända ej i och för sig behöva inverka menligt på ifrågavarande beskattning. Ett uppskov på längre tid än ett år skulle däremot utan tvivel förrycka det planerade värdestegringskattesystemet.

Enär värdestegringskatteförslaget, såsom ovan framhållits, är grundat på de regelbundet återkommande fastighetstaxeringarna, måste omtaxering enligt 12 § 2 mom. kommunalskattelagen jämlikt de i promemorian ifrågasatta uppmjukade reglerna antagas komma att rubba grunderna för de sakkunnigas förslag.

Svenska stadsförbundet yttrar:

De i promemorian framlagda skälen för uppskov med den fastighetstaxering, som skulle verkställas år 1943, finner styrelsen övertygande. Det torde

för alla parter vara förmånligast, att icke mer eller mindre tillfälliga konjunkturändringar få påverka fastigheternas taxeringsvärden. Såsom i promemorian framhålles torde den på många håll i städerna redan nu rådande bostadsbristen icke kunna undgå att påverka fastighetsvärdena.

Ehuru styrelsen ansluter sig till förslaget om uppskov, vill styrelsen emellertid framhålla en olägenhet med uppskovet, som synes förtjäna särskild uppmärksamhet. Där enligt 12 § 2 mom. i kommunalskattelagen taxering skall ske t. ex. på grund av nybyggnad, skall sådan taxering verkställas med hänsyn tagen till det allmänna prisläget och de uppskattningsgrunder i övrigt, som tillämpats vid den närmast föregående fastighetstaxeringen. Med den starka stegring i byggnadskostnaderna, som redan inträtt, komma med denna uppskattningsgrund taxeringsvärdena och de verkliga kostnaderna att starkt skilja sig från varandra. Detta måste vålla svårigheter bl. a. för belåningen. Om de verkliga byggnadskostnaderna komma att med kanske 40 à 50 % översliga taxeringsvärdena, måste stora svårigheter uppstå för belåning och finansiering av nybyggda fastigheter, då belåningsmöjligheterna bestämmas av taxeringsvärdet. Härigenom skulle resas ett nytt hinder för den redan starkt försvårade byggnadsverksamheten. En uppmjukning av här berörda bestämmelser synes således i hög grad önskvärd.

Svenska landstingsförbundet gör följande uttalande:

Det rådande labila ekonomiska läget synes enligt styrelsens mening icke utgöra lämplig utgångspunkt för en fastighetstaxering, vars värden äro avsedda att gälla fem år framåt. Beträffande skogstaxeringer skulle sålunda, såsom i promemorian framhålles, taxeringen säkerligen komma att uppvisa stora ojämnheter. Dylig ojämnheter kommer även att vidlåda taxeringarna av jordbruks- och industrifastigheter. Därtill komma svårigheter att uppbringa lämplig personal för denna taxering. De kommunala förtroendemännen äro nämligen hårt belastade med vissa av kristiden förorsakade uppgifter, och skogsvårdsstyrelsernas tjänstemän, som eljest pläga biträda vid skogstaxeringen, äro upptagna med utställning av skog för vedavverkning m. m.

De nämnda förhållandena gör, att en allmän fastighetstaxering år 1943 skulle bliva förbunden med avsevärda svårigheter och kan förväntas komma att lämna ett ojämnt och i vissa avseenden orättvist resultat, varför styrelsen, trots principiella betänkligheter, anser sig böra förordas uppskov med taxeringen tills vidare under ett år i sänder.

Svenska sparbanksföreningen yttrar:

Prisutvecklingen å fastighetsmarknaden måste såsom i promemorian framhålles under rådande förhållanden röna stark inverkan av vårt lands avspärrning från ekonomiska förbindelser med utlandet. Uppenbart är att särskilt i fråga om jordbruksfastigheter och industrifastigheter värdeförskjutningar uppstått av direkt krisbetonad natur samt under en nu oöverskådlig tid framåt komma att uppstå till följd av krisläget. Även om med vederbörligt beaktande därav en taxering med utgångspunkt från nu rådande förhållanden med iakttagande av vederbörlig försiktighet skulle lata sig genomföras, synes det styrelsen dock icke lämpligt att för en ny taxeringsperiod om fem år bygga värderingen på den nuvarande fastighetsmarknaden med dess ojämna prissättning. Det är i förevarande läge ej möjligt att förutse vare sig hur länge det europeiska kriget kommer att fortgå eller hur förhållandena komma att gestalta sig efter krigets slut.

Med hänsyn därtill synes det styrelsen önskligt att med 1943 års fastighetstaxering finge tills vidare anstå och får styrelsen därför med instämmande i de skäl, som i promemorian anförts till stöd för ett anstånd, för sin del

tillstyrka det ifrågasatta uppskovet. Samtidigt vill emellertid styrelsen ur synpunkten av de intressen styrelsen har att företräda framhålla vikten av att, därest ett uppskov kommer till stånd, genom ändring av 12 § 2 mom. kommunalskattelagen möjlighet beredes i större utsträckning än för närvarande till omtaxering av fastigheter som efter normala grunder undergått värdeförändring.

Departements-
chefen.

Såvitt av de inkomna remissvaren framgår råder hos de myndigheter som ha att handlägga frågor om fastighetstaxering en nästan enhällig mening att ett uppskov med nästa allmänna fastighetstaxering är av tidsförhållandena påkallat. I vissa av dessa yttranden har mycket bestämt uttalats, att det särskilt beträffande priserna å skogsprodukter råder så från det normala avvikande förhållanden att dessa priser icke lämpligen böra läggas till grund för en fastighetstaxering vilken är avsedd att bli bestående under en femårsperiod. Även kommunernas sammanslutningar ha biträtt förslaget om uppskov.

För egen del har jag funnit övertvägande skäl tala för ett uppskov, och jag kan såsom motiv för denna ståndpunkt väsentligen åberopa vad härutinnan anförts i departementspromemorian. Resultatet av den av statistiska centralbyrån verkställda utredningen rörande de värden, som tillämpats vid försäljningar av jordbruksfastigheter under tiden 1938—^{30/6} 1941, har visserligen av centralbyrån ansetts i och för sig icke utgöra skäl för uppskov med genomförande av allmän fastighetstaxering. Det är emellertid att märka att beträffande skogsbruk och växande skog ej de tillämpade priserna å försålda fastigheter utan virkespriserna under viss period skola läggas till grund för taxeringen. Så är förhållandet även enligt det förslag till grunder för taxering av skogsmark och växande skog, som utarbetats av domänstyrelsen och som nu är under remissbehandling. Såsom i flera yttranden kraftigt understrukits ha i avseende å virkespriserna sådana förskjutningar ägt rum att dessa priser icke lämpligen böra läggas till grund för en allmän fastighetstaxering. Centralbyråns utredning avser icke industri- och bostadsfastigheter. Riktigheten av de i promemorian gjorda uttalandena rörande dessas värden har icke bestritts i några yttranden.

I vissa remissyttranden har framhållits att vid belåning av nybyggda fastigheter de taxeringsvärden, som åsättas enligt 1938 års prinsnivå och vid vilkas bestämmande följaktligen hänsyn icke toges till de stegrade byggnadskostnaderna, medföra en alltför låg belåningsgräns. Härutinnan vill jag framhålla, att de kreditinstitutioner, vilkas utlåningsrätt är bunden vid viss del av taxeringsvärdet, äro avsedda för långfristiga, mer eller mindre bundna fastighetskrediter, vilka med hänsyn till nuvarande höga byggnadskostnader lämpligen böra beviljas med särskild försiktighet då fråga är om nybyggda fastigheter. För tillgodoseende av de kreditbehov som kunna yppas i fråga om önskvärda nybyggnader torde för övrigt, såsom i ett yttrande framhållits, en allmän höjning av taxeringsvärdena icke vara det rätta medlet. Särskilt beaktande måste uppenbarligen i detta sammanhang tillerkännas det förhållandet att svenska bankföreningen och svenska sparbanksföreningen biträtt förslaget om uppskov.

Till stöd för ett fullföljande av den allmänna fastighetstaxeringen i stadgad ordning kan anföras, att ett uppskov icke kan räcka hur länge som helst och att taxeringens företagande ett följande år måhända kan befaras bli än svårare än år 1943. Härvid synes emellertid böra beaktas, att det genom ett uppskov öppnas vidgade möjligheter att anordna taxeringen på lämpligt sätt. Skulle allmän fastighetstaxering företagas 1943, borde särskilda normer för denna, avseende jämväl skogstaxeringen, föreläggas 1942 års riksdag. Oavsett om sistnämnda taxering skall företagas efter nuvarande eller ny metod, lär med hänsyn till det rådande läget svårigen kunna undvikas att särskilda regler innebärande avvikelser från hittills tillämpade schabloner finge utformas. Arbetet härmed, vilket säkerligen komme att taga avsevärd tid i anspråk, är ännu icke påbörjat. Vidare torde det böra göras till föremål för omsorgsfullt övervägande, i vad mån speciella bestämmelser böra meddelas avseende taxering även av annan fastighet än skogsfastighet under sådana förhållanden som föranledas av en avspärrning från utlandet. Uppskjutes fastighetstaxeringen ett år, finnes rådrum att ägna dessa spörsmål den noggranna prövning som de förtjäna. Slutligen må framhållas, att taxeringsorganisationen för varje år som går kommer att mer och mer växa sig in i de för närvarande synnerligen påfrestande uppgifter som kristiden medfört, särskilt dem som sammanhånga med krigskonjunkturskatten och omsättningsskatten, och i mån som ökad erfarenhet kan förväntas bereda lättnad i detta arbete bör större möjlighet föreligga att också handha en sådan uppgift som den allmänna fastighetstaxeringen.

Ett bestämt ståndpunktstagande rörande frågan, när ny allmän fastighetstaxering skall företagas, må tillsvidare uppskjutas. Emellertid anser jag författningen rörande uppskov böra så avfattas att, därest ej framdeles särskilt beslut om ytterligare uppskov fattas, taxeringen i fråga kommer att företagas år 1944. Den därpå följande allmänna fastighetstaxeringen kommer enligt bestämmelsen i 2 § 1 mom. taxeringsförordningen att äga rum år 1948, därest ej beslut om ändring härutinnan fattas. Det torde vara lämpligast att tills vidare avstå från att söka bedöma, huru länge de vid nästa allmänna fastighetstaxering åsatta värdena skola förbli gällande.

Beträffande frågan om eventuell uppmjukning av reglerna i 12 § 2 mom. kommunalskattelagen för den särskilda fastighetstaxering som, om den allmänna omtaxeringen uteblir, enligt taxeringsförordningens bestämmelser automatiskt kommer att företagas år 1943, ha olika åsikter yppats. De myndigheter, som motsatt sig sådana bestämmelser, synas grunda denna sin ståndpunkt närmast på farhågan för uppkommande ojämnheter i värdesättningen. Följes kammarrättens förslag att det i nämnda lagrum för vissa fall stadgade villkoret, enligt vilket för omtaxering erfordras en minskning eller ökning av värdet med minst en femtedel av taxeringsvärdet, ändras därhän att en minskning eller ökning med minst en tiondel av taxeringsvärdet blir tillfyllest för omtaxering år 1943, torde emellertid anledning till sådan farhåga icke föreligga. En sådan ändring kommer i stället att bidra till en större jämnhet i värdena, en rättelse i större utsträckning än gällande lagstiftning

medger av sådana avvikelser från en riktig värdesättning som man ansett nödigt att av praktiska skäl tillåta. Där omtaxering under den nu löpande taxeringsperioden ifrågakommer skall, såsom av det förut anförda framgår, denna ske efter det allmänna prisläge och de uppskattningsgrunder i övrigt som tillämpats vid den närmast föregående allmänna fastighetstaxeringen, d. v. s. efter prisläget vid 1938 års ingång, varför den därefter inträdda ökningen av byggnadskostnaderna icke kommer till uttryck i de nya taxeringsvärdena. Att en sådan ändring av reglerna som jag sålunda förordar skulle vålla taxeringsmyndigheterna särskilda svårigheter är icke att antaga.

Föredraganden hemställer att ett inom finansdepartementet utarbetat förslag till *förordning om uppskov med allmän fastighetstaxering m. m.* måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
William Dickson.